

Nr 220.

Av herr **Löfgren** m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående revision av tjänsteförteckningen m. m. i vad avser statens järnvägar.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 195 till riksdagen angående revision av tjänsteförteckningen m. m. i vad avser statens järnvägar ha i enlighet med tjänsteförteckningssakkunnigas förslag samt av föredragande departementschefen i enlighet med reservationer inom personalkommissionen och lönenämnderna vissa befattningshavaregrupper föreslagits till placering i högre lönegrader.

Om man sålunda med tillfredsställelse kan konstatera, att frågan om den till år 1939 genomförda löneregleringen rörande tjänsteförteckningen nu synes vara på god väg att få sin lösning, måste man dock med beklagande konstatera, att denna lösning icke kan anses i allo tillfredsställande. Såsom i proposition nr 194 till innevarande års riksdag angående tjänsteförteckningen m. m. i vad avser post- och telegrafverken samt statens vattenfallsverk närmare framgår, erinrar statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet hurusom det utredningsarbete, som på sin tid uppdrogs åt 1936 års lönekommitté, jämväl skulle omfatta en allsidig realprövning av de civila och militära befattningshavarnas löneställning, innefattande även en inbördes avvägning av lönegradsplaceringarna för olika, viktigare befattningshavaregrupper. Vidare erinras i sistnämnda proposition, att arbetet med tjänsteförteckningsrevisionen utbröts ur det åt lönekommittén anförtrodda utredningskomplexet, och att för granskning av den vid civila avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen tillsattes särskilda sakkunniga för revision av tjänsteförteckningen beträffande statens affärsdrivande verk.

Då alltså 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga i enlighet med givna direktiv haft att behandla och avgiva förslag till lönegradsplacering för samtliga de vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk anställda tjänstemannagrupperna, förefanns anledning till förmodan att frågan om revision av tjänsteförteckningen skulle hava upptagits i en och samma proposition vad de affärsdrivande verken beträffar. Att så icke skett synes vara beroende på att Kungl. Maj:t genom beslut den 5 november 1937 uppdragit åt en särskild kommission att verkställa undersökning rörande förhållandet mellan arbetsuppgifter och löneställning för personal vid statens järnvägar.

Såsom av tjänsteförteckningssakkunnigas den 13 februari 1939 avgivna betänkande med förslag till revision av tjänsteförteckningen vid statens affärsdrivande verk närmare framgår, ha de sakkunniga föreslagit att befattningen reparatör skulle placeras i såväl 7:e som 8:e lönegraderna

vid såväl telegrafverket som statens järnvägar och, vad vattenfallsverket beträffar, befattningen montör uteslutas ur tjänsteförteckningen och ersättas med reparatör i 8:e lönegraden. Vederbörande verkstyrelser, som hörts beträffande placeringen av reparatörer i såväl 7:e som 8:e lönegraden, ha icke motsatt sig en dylik uppdelning. Departementschefen har emellertid i proposition nr 195 icke ansett sig böra tillstyrka att befattningen reparatör införes i 8:e lönegraden vid statens järnvägar, var emot någon tvekan härom icke förefunnits beträffande telegrafverket och vattenfallsverket. I propositionen framhålles emellertid att en differentiering av reparatörsbefattningarna i enlighet med de sakkunnigas förslag även vid statens järnvägar skulle, om ock med vissa svårigheter, låta sig göra. Vid tidpunkten för de sakkunnigas behandling av förevarande spörsmål voro vid telegrafverket anställda 691 och vid statens järnvägar 547 reparatörer. Då tjänsteförteckningssakkunniga efter ingående undersökningar funnit sakliga skäl föreligga för en uppflyttning av en del reparatörer till 8:e lönegraden vid såväl telegrafverket som statens järnvägar, är det ägnat väcka förvåning, att en dylik uppflyttning icke föreslagits i proposition 195 beträffande reparatörer vid statens järnvägar. Den omständigheten att personalkommissionen vid statens järnvägar icke framlagt något förslag i sådan riktning, utan förordat en viss ökning av antalet förste reparatörer i 10:e lönegraden, synes ur sakliga synpunkter icke få tillmätas avgörande betydelse. Kommunikationsverkens lönenämnd har ej heller framställt någon som helst erinran mot tjänsteförteckningssakkunnigas förslag i berörda hänseende.

Ehuru tjänsteförteckningssakkunniga i sitt förslag bibehållit befattningen banförman i 7:e lönegraden och frågan om dessa befattningshavares uppflyttning i högre lönegrad, måhända med hänsyn till de givna direktiven, icke ansetts kunna ifrågakomma, vill det dock förefalla som en placering av ifrågavarande förmän i 8:e lönegraden vore sakligt motiverad. Det är nämligen att bemärka, hurusom stationsförmän, stallförmän och vagnförmän vid statens järnvägar, med hänsyn till dem ålagda arbetsuppgifter, äro placerade i 8:e lönegraden. Innehavare av banförmanstjänst, på vilken det numera ställes mycket stora fordringar, har bland annat till uppgift att vara förste banmästares närmaste man och ställföreträdare. Denne befattningshavare får sålunda tidvis helt övertaga banmästares och förste banmästares arbetsuppgifter och ansvar samt har dessutom att föra befäl över såväl banvakter som banarbetare. Det stora flertalet av statens järnvägars baningenjörer torde också dela den uppfattningen, att banförmännen äro för lågt placerade med hänsyn till dem åvilande arbetsuppgifter.

I anslutning till tjänsteförteckningssakkunnigas förslag har departementschefen i proposition nr 194 upptagit befattningen kontorist i 9:e

lönegraden vid såväl postverket som telegrafverket. Beträffande statens järnvägar har däremot icke föreslagits någon motsvarande lönegradsplacering, sannolikt beroende på att tjänsteförteckningssakkunniga till följd av järnvägsstyrelsens bestämda motstånd icke ansett sig kunna förorda införande av någon kontoristbefattning i förenämnda lönegrad. Det är livligt att beklaga det tjänstemän med ett gemensamt hela civilförvaltningen omfattande lönereglemente vid inplacering i lönegrader skall så vara beroende av respektive verkstyrelsers inställning, att befattningar, som äro så likartade ifråga om arbetsuppgifter, kunna bedömas så olika. Ur flera synpunkter hade det visserligen varit mest ändamålsenligt och riktigt, att befattningen kontorist vid statens järnvägar utgått ur 8:e och uppflyttats till 9:e lönegraden. Då emellertid de sakkunniga givna direktiven uppenbarligen lagt hinder i vägen för en dylik åtgärd, hyste man i det längsta förhoppningen att ifrågavarande tjänstemän likväl skulle ha möjlighet att bli likställda med motsvarande befattningshavare vid postverket och telegrafverket. Att så icke skett har framkallat ett starkt och berättigat missnöje, då det måste vara uppenbart, att minst lika starka sakliga skäl förefinnas för införande av kontorist i lönegrad 9 vid statens järnvägar som vid postverket och telegrafverket. Såsom Svenska järnvägsmannaförbundet i skrivelse till tjänsteförteckningssakkunniga de 30 november 1938 anförde, intog kontoristkåren enligt Kungl. Maj:ts förnyade nådiga avlöningsreglemente för tjänstemän vid statens järnvägar den 30 juni 1916 en löneställning, vars slutlön var lika med stations- och kontorsskrivares begynnelselön. Denna löneställning ändrades genom tillägg till nämnda reglemente den 28 juni 1918, så att skillnaden i förenämnda hänseende kom att utgöra 150 kr. per år, och enligt nu gällande avlöningsreglemente har skillnaden i grundlön mellan ovan berörda tjänstemän blivit 612 kronor på A-ort och 756 kronor på I-ort pr år. Med hänsyn till de skiftande arbetsuppgifter, som förekomma inom kontoristgruppen vid statens järnvägar, måste det anses väl motiverat att befattningen ifråga jämväl införes i 9:e lönegraden även vid statens järnvägar.

I anslutning till det anförda få vi hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 195 måtte besluta sådan ändring i förenämnda propositions sammanfattning och hemställan, att mellan lönegraderna A 10 och A 8 införes lönegrad A 9 och att i densamma upptages befattningen kontorist samt i lönegrad A 8 införes befattningen banförman och reparatör.

Stockholm den 8 april 1942.

Axel Löfgren.

Herman Ericsson.

Karl Aug. Johanson.

Helge Bäcklund.